EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 11.10.2021
COM(2021) 622 final

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Rakenneuudistusten tukiohjelman toteuttamista vuonna 2019 koskeva seurantakertomus

{SWD(2021) 283 final}

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE JA NEUVOSTOLLE

Rakenneuudistusten tukiohjelman toteuttamista vuonna 2019 koskeva seurantakertomus

JOHDANTO

Euroopan komissio on vuodesta 2017 lähtien hallinnoinut **rakenneuudistusten tukiohjelmaa**, jonka talousarvio on 222,8 miljoonaa euroa[1]. Ohjelman tavoitteena on tukea jäsenvaltioita institutionaalisten, hallinnollisten ja kasvua edistävien uudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Rakenneuudistukset ovat **monimutkaisia prosesseja**, ja niiden suunnittelu ja toteuttaminen edellyttävät pitkälle erikoistunutta asiantuntemusta ja osaamista kaikissa vaiheissa. Kaikilla jäsenvaltioilla ei ole valmiuksia vastata tällaisiin uudistuksiin liittyviin hallinnollisiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin.

Rakenneuudistusten tukiohjelman tavoitteena on **auttaa jäsenvaltioita vastaamaan näihin haasteisiin ja vahvistamaan niiden valmiuksia** valmistella ja toteuttaa kasvua edistäviä uudistuksia. Näin voidaan vahvistaa julkisia laitoksia ja viranomaisia sekä parantaa hallintoprosesseja ja talouden ja yhteiskunnan suoritus- ja häiriönsietokykyä yleensä.

Tässä kertomuksessa esitetään yleiskatsaus **rakenneuudistusten tukiohjelmasta vuonna 2019 tuettuihin toimiin.** Siinä kuvataan hankkeiden valintaa ja toteutusta ja esitetään rakenneuudistusten tukiohjelman mukaisissa vuosien 2017, 2018 ja 2019 hankkeissa tähän mennessä saavutetut tulokset.

RAKENNEUUDISTUSTEN TUKIOHJELMAN TÄYTÄNTÖÖNPANO VUONNA 2019

Vuosi 2019 oli **kolmas vuosi, jona rakenneuudistusten tukiohjelman puitteissa toteutettiin toimia**. Kahden ensimmäisen vuoden tapaan kolmas vuosi osoitti, että ohjelmalle on **paljon kysyntää**: hakemuksia saatiin **27 jäsenvaltiosta yhteensä 580**. **Pyydetyn tuen määrä oli arviolta lähes kaksi ja puoli kertaa suurempi kuin rakenneuudistusten tukiohjelman vuonna 2019 käytettävissä oleva talousarvio**.

Komissio **arvioi jäsenvaltioiden hakemukset** rakenneuudistusten tukiohjelmaa koskevassa asetuksessa **vahvistettujen periaatteiden ja kriteerien perusteella** ja valitsi **263 hanketta 26 jäsenvaltiosta**.

Valitut hakemukset jakautuivat keskeisille toiminta-alueille seuraavasti:

- **27 %** – työmarkkinat, koulutus, terveys ja sosiaalipolitiikka
- **23 %** – kasvu ja liiketoimintaympäristö (ml. ilmasto ja ympäristö)
- **18 %** – hallinto ja julkishallinto
- **17 %** – rahoituspalvelut ja rahoituksen saanti
- **15 %** – tulojen hallinnointi ja julkinen varainhoito.

[1] Talousarvio kasvoi, kun rakenneuudistusten tukiohjelmaa koskevaa alkuperäistä asetusta (EU) 2017/825 (EUVL L 129, 19.5.2017, s. 1–16) muutettiin (asetus (EU) 2018/1671, EUVL L 284, 12.11.2018, s. 3).

Suurimmassa osassa tukitoimenpiteitä tavoitteena on:

- julkishallinnon digitalisointi (12 %)
- koulutusjärjestelmien vahvistaminen (8 %)
- terveydenhuoltojärjestelmien saatavuuden, tehokkuuden ja muutosjoustavuuden parantaminen (8 %)
- sosiaalisen suojelun ja sosiaalipalvelujen parantaminen (7 %)
- kansallisten ja rajat ylittävien pääomamarkkinoiden kehittäminen (6 %)
- julkisen sektorin tehokkuuden ja vaikuttavuuden edistäminen (8 %).

Moitteettoman varainhoidon periaatteen mukaisesti etusijalle asetettiin hakemukset, jotka mahdollistivat tuen **pikaisen toimittamisen ja uudistusten nopean täytäntöönpanon käytännön tasolla**, sekä hakemukset, jotka liittyivät **määriteltyihin tavoitteisiin** ja joilla oli todennäköisesti **suuri vaikutus**.

Rahoitettaviksi valituista hakemuksista 92 prosenttia liittyi suoraan EU:n strategisiin painopisteisiin:

- 62 % – uudistukset, joilla vastataan talouspolitiikan EU-ohjausjaksossa esiin tuotuihin haasteisiin (maakohtaiset suositukset ja maaraportit)
- 21 % – unionin ensisijaiset tavoitteet (pääomamarkkinaunioni, digitaaliset sisämarkkinat, energiaunioni, ilmasto jne.)
- 5 % – unionin oikeuden täytäntöönpano
- 4 % – EU:n talouden sopeutusohjelmien toteuttaminen.

Loput kahdeksan prosenttia liittyivät muita painopistealueita koskeviin jäsenvaltioiden uudistuksiin.

Rakenneuudistusten tukiohjelman puitteissa vuonna 2019 toteutettavista uudistustukihankkeista **20 prosenttia** oli pantu täytäntöön 31. tammikuuta 2021 mennessä, ja loput **80 prosenttia** hankkeista olivat vielä käynnissä.

EDISTYMINEN OHJELMAN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESSA

Kolmantena täytäntöönpanovuotena rakenneuudistusten tukiohjelmalla edistettiin merkittävästi jäsenvaltioiden viranomaisten pyrkimyksiä tunnistaa ja korjata tiettyjä rakenteellisia heikkouksia, jotka estävät uudistusten suunnittelua ja toteuttamista. Tähän sisältyi seuraavaa toimintaa:

- **autettiin nykyisten lainsäädäntömenettelyiden tarkistamisessa** (esim. työvoiman liikkuvuutta koskevan lain muuttaminen)
- **tunnistettiin heikkouksia ja annettiin parannusehdotuksia** (esim. tietotekniset hankinnat)
- **parannettiin jäsenvaltioiden valmiuksia määritellä tehokkaampia prosesseja ja menetelmiä** (esim. terveysjärjestelmän tuloksellisuuden arviointikehyksen laatiminen)
- **tuettiin henkilöstöhallinnon tehostamista** (esim. strategisen hallinnoinnin ja ylemmän ja keskijohdon yhteistyön parantaminen).

Rakenneuudistusten tukiohjelman puitteissa vuonna 2019 valittujen ja toteutettujen toimien tavoitteena on eurooppalaisen lisäarvon varmistaminen. Rakenneuudistusten tukiohjelmalla **täydennetään muita ohjelmia** ja toimintapolitiikoita kansallisella, unionin sekä kansainvälisellä tasolla ja/tai **edistetään** tukea saavien jäsenvaltioiden ja komission **keskinäistä luottamusta ja yhteistyötä**. Rakenneuudistusten tukiohjelmasta tuetuilla toimilla pyritään myös kehittämään ja toteuttamaan ratkaisuja, joilla vastataan

jäsenvaltioiden haasteisiin mutta joilla on myös myönteinen vaikutus **unionin laajuisiin haasteisiin tai usean jäsenvaltion yhteisiin haasteisiin**.

Hyviä esimerkkejä ovat tukitoimenpiteet, joilla

- autetaan kehittämään toimintasuunnitelmia hiilestä irtautumisen tukemiseksi ja tunnistetaan EU-rahoituksen lähteitä irtautumista varten
- edistetään kestävää liikennettä, kehitetään maksukyvyttömyysmenettelyitä ja laaditaan ja toteutetaan lahjonnan vastaisia toimenpiteitä
- vaihdetaan parhaita käytäntöjä sellaisten jäsenvaltioiden kanssa, jotka ovat menestyksekkäästi uudistaneet julkista varainhoitoa
- autetaan eri jäsenvaltioiden kansallisia kehityspankkeja osallistumaan InvestEU-ohjemaan.

Tämän kertomuksen tarkoituksena ei ole havainnollistaa niiden uudistusten lopullisia vaikutuksia[2], joita jäsenvaltiot ovat mahdollisesti käynnistäneet rakenneuudistusten tukiohjelman mukaisten tukitoimenpiteiden johdosta. Tästä huolimatta voidaan todeta, että **rakenneuudistusten tukiohjelman yleistavoite ollaan saavuttamassa**.

Rakenneuudistusten tukiohjelman kolmena ensimmäisenä vuotena (vuosina 2017, 2018 ja 2019) toteutetut tukitoimenpiteet **parantavat osaltaan institutionaalisten, hallinnollisten ja kasvua edistävien uudistusten suunnittelua ja täytäntöönpanoa**.

Rakenneuudistusten tukiohjelman kolmen ensimmäisen vuoden aikana toteutetuista hankkeista 276:lla on jo autettu saamaan aikaan konkreettisia tuloksia. Näistä esimerkkejä ovat muun muassa seuraavat:

- uudistuksen suunnittelu digitaalistrategian täytäntöönpanemiseksi
- suositukset Euroopan meri- ja kalatalousrahaston täytäntöönpanosta vastaavien tahojen valmiuksien vahvistamiseksi
- kustannus-hyötyanalyysi ja viestintästrategia vesiväylän uudistamiseksi
- pilottihanke talousarvion laatimisprosessin laadun parantamiseksi
- yksityiskohtaisen kriisinhallintakäsikirjan luonnoksen laatiminen kansalliselle pankkikriisien ratkaisuviranomaiselle.

PÄÄTELMÄT

Rakenneuudistusten tukiohjelman täytäntöönpanon kolmas vuosi osoitti, että ohjelman **kysyntä** jäsenvaltioissa **on kasvanut** entisestään: **27 jäsenvaltiosta** saatiin yhteensä **580 tukihakemusta** (kysyntä on kasvanut vuodesta 2018, jolloin 24 jäsenvaltiota toimitti 444 hakemusta).

Kaiken kaikkiaan rakenneuudistusten tukiohjelman kolmena ensimmäisenä täytäntöönpanovuotena on osoitettu, että ohjelmalla voidaan auttaa jäsenvaltioiden viranomaisia tunnistamaan ja korjaamaan rakenteellisia heikkouksia ja poistamaan pullonkauloja uudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa. Monet **tulokset** ovat osoituksia tästä.

[2] Rakenneuudistusten tukiohjelmaa koskevan asetuksen 16 artiklan mukaan komissio toimittaa riippumattoman väliarviointikertomuksen, joka sisältää tietoja ohjelman tavoitteiden saavuttamisesta, varojen käytön tehokkuudesta ja ohjelman eurooppalaisesta lisäarvosta. Lisäksi kertomuksessa arvioidaan, ovatko ohjelman tavoitteet ja toimet edelleen merkityksellisiä.

Vaikka tukitoimenpiteillä on tarkoitus edistää uudistusprosessia, **toimien tosiasiallinen seuranta ja uudistusten toteuttaminen käytännössä ovat tukea vastaanottavan jäsenvaltion vastuulla**.

Komissio jatkaa tukitoimenpiteiden toteutuksen sekä institutionaalisten, hallinnollisten ja kasvua edistävien uudistusten täytäntöönpanon seuraamista tulevina vuosina.